

BOEKAANKONDIGINGEN.

A. GREVENSTUK TZ., *Ueber freien und gebundenen Zucker in Blut und Organen*. Sonderausgabe aus „*Ergebnisse der Physiologie*“, Verlag J. F. BERGMANN, München. Prijs: 16.50 mark.

Nadat BANG een methode gevonden had, om het suikergehalte van geringe hoeveelheden bloed te bepalen (welke methode later belangrijk verbeterd is), heeft men bij allerlei physiologische en pathologische toestanden het gehalte aan bloedsuiker bepaald. Nu berusten, zoowel de methode van BANG als andere methodes voor bloedsuikerbepalingen, op één eigenschap van de suiker: n.l. haar reduceerend vermogen. Maar dit reduceerend vermogen is niet specifiek voor suiker, immers wij kennen nog tal van andere gemakkelijk oxydabele stoffen. Zoo bleek dan ook bij nader onderzoek, dat slechts een deel van de reductie, die met onteiwit bloed verkregen kan worden, berust op glycese. Verder bleek, dat als men het bloed vóór het onteiwitten met verdund zuur behandelt, het gehalte aan (schijnbare) suiker, in het later onteiwitte filtraat, grooter wordt. Deze meerdere suiker heeft men wel „gebonden” suiker benoemd. Het feit, dat deze „gebonden” suiker belangrijk vermeerderd is bij een aantal ziekte-toestanden, waarop therapeutisch moeilijk invloed is uit te oefenen, zal er wel toe bijgedragen hebben, dat over deze stof(fen), vooral van klinische zijde zooveel onderzoekingen verricht zijn. Het literatuuroverzicht vermeldt dan ook niet minder dan 546 publicaties. Wie over deze interessante vraagstukken nader ingelicht wensch te worden, vindt in de monographie van GREVENSTUK een helder en scherp critisch bewerkt overzicht.

B. C. P. JANSEN.

J. E. CHEESMAN: *BAILLIÈRE'S Synthetic Anatomy*, BAILLIÈRE, TINDALL & COX, London. Deel I, II, III, IV, V, VI, IX en IXa. Prijs: 3 s/— per deel.

Dit is een belangwekkend werk, dat alle aandacht verdient als hulpmiddel voor studenten bij de studie der topographische ont-leedkunde en voor den arts, die in korten tijd zijn kennis van dit vak wil oprisssen.

Het bestaat uit 12 mapjes met platen, waarvan er thans 7 verschenen zijn. Ieder mapje behandelt een bepaald gebied en wel de in den titel genoemde deeltjes achtereenvolgens: schouder met bovenarm, hand, heup met dij, onderbeen met voet, voet (sterker vergroot), hals en hoofd, en regio pterygomaxillaris bij sterker vergrooing. In elk mapje vindt men 12 teekeningen op stevig doorschijnend papier (z.g. glaspapier), die ieder een bepaalde laag van het orgaan voorstellen. Zoo geeft de eerste plaat de huid met het oppervlakterelief weer, de tweede huidzenuwen, huidvenae en oppervlakkige fascie, enz. Iedere map bevat zodoende een reeks van beelden, zooals men ze te zien kan krijgen bij het laagsgewijze topographisch praepareeren van een lichaamsdeel op het anatomisch

practicum. Ref. laat zijn studenten telkens van iedere geprepareerde laag een schets maken, alvorens ze de organen uit die laag moeten verwijderen, of doorsnijden om tot een diepere over te gaan. Dat heeft het voordeel, dat een herinneringsbeeld wordt vastgelegd en dat de practicant bij het teekenen nog eens extra scherp op alles letten moet. Dit laatste voordeel vervalt, wanneer men den studenten een reeks gedrukte teekeningen in handen geeft, maar er staan groote voordeelen tegenover, wanneer de teekeningen zoo zijn ingericht, als in het aangekondigde werk. Immers, alle teekeningen zijn op dezelfde schaal vervaardigd en op doorschijnend papier, zoodat men enkele platen op elkander liggend tegen het licht kan houden en de ligging van diep liggende organen ten opzichte van oppervlakkige te zien kan krijgen. Bij iedere map vindt men verder een verklaring van de teekens en nummers, die op de platen zijn aangebracht. Die verklaring bevat in het midden een wit gedeelte, dat men onder de teekening kan schuiven en dat voorzien is van een verdeeling in millimeters met cijferindeeling, in twee loodrecht op elkaar staande richtingen, waardoor het mogelijk is van ieder punt der afbeelding coördinaten op te geven. Om bepaalde belangrijke punten vlug te kunnen vinden geeft de figuurverklaring van die punten de coördinaten op.

De teekeningen geven alle organen weer, die in een bepaalde laag worden aangetroffen. Wil men nu bijv. alleen de bloedvaten en hun ligging ten opzichte van het skelet bestudeeren, dan kan men op een doorschijnend papier, dat op teekening 1 gelegd wordt, alleen nateekenen de in die afbeelding aanwezige vaten en skeletdeelen. Ditzelfde papier wordt nu op teekening twee gelegd en ook daar handelt men op dezelfde wijze. Heeft men alle 12 teekeningen van het mapje op die manier gecopiëerd, dan is op het doorschijnende papier een teekening ontstaan, die alle vaten en skeletdeelen van het bestudeerde lichaamsdeel vertoont in hun topographische verhoudingen. Het is duidelijk, dat men op dezelfde wijze de verhouding van zenuwen ten opzichte van skelet of vaten, van vaten ten opzichte van spieren enz. in teekening kan brengen en voor zich zelf aldus een atlas vervaardigen kan. Door gebruik te maken van millimeterpapier onder de teekeningen, kan men ook bepaalde gebieden vergrooten.

De teekeningen, waaraan Röntgenphoto's ten grondslag liggen, zijn eenvoudig geteekend en schematisch gekleurd. Zij zijn over het algemeen goed, maar het lymphvaatstelsel is wel wat al te zeer verwaarloosd. Zij zijn doorschijnend genoeg (ook de kleuren) om in vrij groot aantal tegelijk bij doervallend licht te worden bekeken, waarbij men een verrassend perspectief-effect kan krijgen door parallaxwerking, indien men ze op eenige millimeters afstand van elkaar houdt. Niet ieder mapje is even gelukkig geslaagd. In sommige gebieden toch liggen zooveel belangrijke organen dicht opeen, dat daar de duidelijkheid bij het bekijken van eenige lagen tegelijk wel eens wat te wenschen overlaat. Overigens zij vermeld, dat de afwerking der mapjes en de bedekking der platen heel goed is. De mapjes worden in een handig en stevig omslag afgeleverd.

Ongetwijfeld kan met dit werk de studie der topographische

anatomie aanzienlijk verlicht worden, maar Ref. meent, dat tijdens een anatomisch practicum het gebruik wel op bezwaren zal stuiten. Daarvoor is het nog wat te omslachtig. Als voorbereiding echter, of als repetitiemiddel, of voor chirurgen, die snel iets willen opzoeken, lijkt het hem een aanbevelenswaardig hulpmiddel. Wel zal nog even als een belemmering gevoeld worden, dat de verklaring grootendeels de Engelsche nomenclatuur volgt, hoewel vaak de namen der B.N.A. tusschen haakjes vermeld worden.

Bij uitbuiting van alle mogelijkheden, die deze mapjes voor de studie bieden, kan de wensch van den schrijver en teekenaar in vervulling gaan, die schrijft: „it is hoped that the purchaser will be able to liberate for himself still more of the latent energy which has been put into it for his benefit”.

M. W. WOERDEMAN.

C. LIAN, A. BLONDEL et O. VIAU, *La pratique médicale illustrée, tachycardies permanentes régulières*, C. DOIN et Cie, Parijs 1930, Prijs f 1.75.

Hier wordt een goed en beknopt boek aangekondigd, waarin de verschillende regulaire tachycardieën (100-120-140), de voorwaarden voor ontstaan en de behandeling worden besproken. Er wordt principieel onderscheid gemaakt tusschen de normotope (dus van den sinus venosus uitgaande) en tusschen de heterotope (meestal van den boezem uitgaande) versnelde hartswerking. Laatstgenoemde berust altijd op flutter, terwijl eerstgenoemde het gevolg kan zijn van zeer uiteenlopende oorzaken (morb. BASEDOWI, vergiftigingen, zenuwstoornissen, afwijkingen van de endocrine klieren enz.). Terwijl men flutter, zoodra de diagnose is gesteld — wegens de altijd dreigende complicaties — onmiddellijk krachtdadig moet bestrijden met digitalis en met chinidine op de gebruikelijke wijze (waarvoor echter veel routine en ervaring noodig is, en welke uitsluitend in de kliniek mag geschieden door den geneeskundige, die dagelijks met deze krachtige geneesmiddelen pleegt om te gaan), vergt elke vorm der hierboven genoemde tachycardieën van sinusoidalen oorsprong zijn eigen behandeling, waarover hier echter niet nader kan worden uitgeweid.

Op een viertal minder bekende — bij morbus BASEDOWI voorkomende — verschijnselen (periorbitale huidpigmentatie, epithyreoïde huidhyperaesthesie (LIAN), epithyreoïde huidverkleuring (MARANON), continueel blazen boven de art. thyreoïdea sup. (LIAN) hetgeen bij elke systole in kracht toeneemt) wordt eveneens de aandacht gevestigd.

Al zijn in dit boek geen gewichtige nieuwe feiten vermeld, toch is dit overzichtelijke geheel meer dan lezenswaard, zoowel voor den oningewijde, als voor den meer ervarene ter opfrissing van reeds lang bezonken kennis.

P. H. ENTHOVEN.